

УДК 378.14(477)

Кохман І.Б. – ст. гр. Дк-21

Синицька С. В.– ст. гр. Дк-21

Українська академія друкарства

ЧИ ДОСЯЖНОЮ Є МІСІЯ: ПІДВИЩЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ЧЕСНОСТІ В УКРАЇНСЬКІЙ ОСВІТІ?

Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент Ткач Л.М.

Kohman I.

Synytka S.

Ukrainian Academy of Printing

IS THE MISSION ACHIEVABLE: INCREASING ACADEMIC HONESTY IN UKRAINIAN EDUCATION?

Supervisor: C. of Ph. S., Associate Professor, Tkach L.M.

Ключові слова: академічна чесність, плагіат, якість освіти.

Keywords: academic honesty, plagiarism, quality of education.

Згідно із Законом України «Про освіту», академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень [1, ст. 42]. Академічною доброчесністю є академічна етика та інформаційна грамотність, які застосовуються в навчально-освітньому процесі з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Набір етичних правил, що окреслює основні позиції етично прийнятної поведінки в зазначеній академічній спільноті є академічним кодексом честі. В академічному контексті – це сукупність норм того, що є чесним та етичним усередині академічної спільноти. Це поняття виникло 1736 року в коледжі Вільяма та Мері, штат Вірджинія, США.

Серед усіх принципів академічної доброчесності заслуговує на увагу поширене поняття «плагіат», яке досить часто і подекуди некоректно ототожнюють з шахрайством, крадіжкою чи порушенням авторського права.

Науковець Тедді Фішмен виділив п'ять складових плагіату: «дехто використовує слова, ідеї чи результати праці; що належать іншому визначеному джерелу чи конкретній людині; без зазначення належності цієї праці джерелу, з якого вона була запозичена; у ситуації, в якій правомірно очікується вказування авторства оригіналу; з метою отримати якусь користь, вигоду, яка не обов'язково має бути матеріальною» [2, с.5].

Плагіат залишається ключовою проблемою якості освіти в Україні. Найбільш поширеними типами і видами плагіату є: ненавмисний і навмисний; прямий (відкритий) і завуальований та ін.

Водночас чимало навчальних закладів використовує інформаційні продукти для виявлення плагіату, беручи до уваги той факт, що студенти свідомо копіюють чужі тексти й змінюють порядок слів у реченні, завантажують чужу роботу, а потім видають її за свою, не залишають посилання на справжнього автора роботи. Це є грубим порушенням, про наслідки якого навіть не всі знають, хоча це стабільно робить кожен

третій (за статистикою). Причин є безліч: відсутність вивчення цього явища в навчальних закладах; брак часу або ж великий обсяг письмових робіт; неактуальні та нудні теми для написання роботи; відсутність або низька мотивація і зацікавленість викладачів, що дуже сильно відштовхує студентів від чесного вивчення предмету. Ці та інші причини сприяють поширенню плагіату. Студентів в академічному середовищі потрібно навчати ключовим етичним цінностям з першого курсу, адже з перших днів навчання студенти повинні розуміти цінність і якість інформації, вміння працювати чесно, створювати ефективні пошуки, а також вміння її використовувати.

Чи можна подолати і змінити цю ситуацію? Одним із ефективних засобів є перевірка текстів на плагіат у формі звіту та індексу унікальності тексту. В українській практиці немає жорстких вимог щодо оцінювання робіт із різним рівнем унікальності. Із практики закордонних навчальних закладів роботи, унікальність яких складає менше 50 % навіть за умови правильних посилань і відсутності плагіату, не можуть бути оцінені позитивно, оскільки носять компіляційний характер і мають низьку академічну цінність. Роботи із індексом унікальності нижче 75 % не можуть бути оцінені високими балами і заслуговувати на оцінки «А» або «В» [3, с.16].

Визнано, що робота часто передбачає посилання на ідеї, дані та висновки інших науковців, інтелектуальна чесність вимагає, щоб такі посилання були чітко зазначені. Плагіат є правопорушенням і формою крадіжки. Така академічна нечесність може мати негативні наслідки для студента: повторне проходження оцінювання чи проходження навчального курсу; відрахування із закладу освіти; низька оцінка.

Чи реально подолати таку проблему сьогодні, чи можна змінити ситуацію із плагіатом і порушенням авторського права? Це питання залишається відкритим. Але якщо теоретичні знання про академічну чесність поєднувати з практичними завданнями, буде встановлена відповідальність за недотримання правил, не буде з боку керівництва байдужості щодо створення або вдосконалення вже наявних практик боротьби з плагіатом, то можна говорити про існування академічної культури, яка базуватиметься на довірі, чесності, прозорості, якісному навчанні тощо. Це означатиме, що місія щодо підвищення академічної чесності в освіті є досяжною.

Список використаних джерел:

1. Академічна доброчесність: Закон України від 20.03.2022. № 2145- VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Teddi Fishman. We know it when we see it” is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright. USA. URL: <https://www.bmartin.cc/pubs/09-4apcei/4apcei-Fishman.pdf>
3. Лисиченко М.Л., Жила В.І., Левкін А.В. Методичні рекомендації щодо механізму перевірки письмових робіт на плагіат. URL: <http://internal.khntusg.com.ua/fulltext/PAZK/UCHEBNIKI/38130.pdf>